

Bag om mobil e-læring i energirigtig kørsel for bus- og lastbilchauffører

Tekst og billeder af Marianne Knudsen

E-læringsinitiativet er et eksempel på et frugtbart samarbejde, hvor de to erfarne undervisere Torben Iversen og Karsten Troelsen har forenet deres faglige kompetencer inden for kendskab til målgruppen, køreteknisk og læringsteoretisk viden. E-læringsprojektet er støttet af Videnskabsministeriet.

Kørelærer ved Vejle Køreskole Karsten Troelsen og udviklingskonsulent for Center for erhvervsuddannelser ved VIA University College Torben Iversen

Idéen bag energirigtig kørsel

Torben Iversen siger: "Ideen bag det mobile e-læringskursus i energirigtig kørsel var, at vi kunne se, at der var et behov for et kursus, som kunne tilbyde fleksible læringsrum for travle chauffører, hvor de kunne hente en lektion via mobiltelefonen – se, lytte og efterfølgende svare på spørgsmål til lektionen. Det vil sige lære, når arbejdsdagen bød på en naturlig pause ved for eksempel ventetid ved lastning og aflastning af gods. Teorierne har så med det samme kunne afprøves i praksis.

Kunne det eksempelvis ses på brændstofforbrug og tidsforbrug, at den enkelte chauffør kørte energibevidst? Udover at følge kurset i arbejdstiden har chaufførerne givet tilbagemeldinger om, at de har gennemgået nogle af undervisningslektionerne i deres fritid via deres pc”.

Mobil e-læring er en kursusform og metode, som kan være med til at tilgodese kravet om efteruddannelse i en branche, hvor der er stor efterspørgsel på arbejdskraft, og hvor det derfor kan være svært for vognmanden at afsætte tid til chaufførernes efteruddannelse.

En økonomisk gevinst og miljørigtig profilering

En motivationsfaktor for vognmanden kan være den økonomiske gevinst ved at nedsætte sit samlede brændstofforbrug. I tider med prisstigninger på brændstof og CO₂ regnskab er der store besparelser at hente for den enkelte vognmand, da en energirigtig kørsel kan reducere brændstofforbruget med 20 %.

Derudover kan en besparelse på brændstofforbruget fremme det enkelte vognmandsfirmas miljøprofil.

Chaufførerne som målgruppe

Undervisningsmaterialet er tilrettelagt ud fra, at det er chaufførerne som er målgruppen, hvorfor lektionerne tager udgangspunkt i praksissituationer, hvor billede og lyd blandt andet viser chaufførens udsyn fra førerhuset.

Repetition af undervisningslektioner kan ske ved at chaufføren henter lektionerne via sin mobil, og gennemgår lektionerne de gange, der er behov for.

Underviserne forestiller sig, at en eventuel opfølgning på energirigtig kørsel kunne ske via en udsendt podcast, hvor chaufføren kunne blive opdateret på den nyeste viden og få genopfrisket de vigtigste huskereglere fra det gennemgåede kursus.

Erfaringer med praksisrettet læring

Det er begge underviseres erfaring, at den planlagte pædagogiske linie har virket, da fokus har været en praksisrettet læring.

Ifølge Torben Iversen har den pædagogiske linie været vellykket, da teorien er blevet formidlet ved, at chaufføren har skullet gøre sig erfaringer med den nye viden direkte i deres egen arbejdsdag.

Karsten Troelsen: ”Vi oplever, at det kræver motivation for egen læring fra chaufførens side. De har ikke haft en lærer fysisk til stede, så de har selv skulle tage initiativ til at komme i gang. Men læreren har dog fulgt med i baggrunden og har kunnet følge op, hvis den enkelte deltager ikke har vist aktivitet med at svare på de stillede opgaver”.

Erfaringer fra e-læringsinitiativet

Det mobile e-læringskursus i energirigtig kørsel er afholdt over flere omgange. I første kursus fik chaufførerne udleveret en mobiltelefon fra læreren, hvor det viste sig, at nogle af chaufførerne efterfølgende brugte meget tid på at sætte sig ind i mobiltelefonens funktioner, og kursusindholdet blev sekundært. En enkelt chauffør valgte at stoppe, fordi det simpelthen var for svært at betjene den nye mobiltelefon.

Karsten Troelsen: ”Vi valgte derfor, at chaufførerne skulle bruge deres egne mobiltelefoner i kurset, hvor det eneste krav til mobilen var, at den ikke skulle være mere end fire til fem år gammel, da den skulle besidde den nødvendige teknologi, så den kunne hente undervisningslektionerne på nettet.”

Erfaringerne viser, at brugen af egen mobil har frigjort læringsressourcer for den enkelte chauffør. Men det er ikke kun brugen af egen mobil, der har frigjort læringsressourcer – men i ligeså høj grad det, at chaufførerne kører i deres egne lastbiler, som de kender. I modsætning hertil findes der de traditionelle AMU-kurser, hvor de praktiske køreøvelser med kørelærer foregår i skolens lastbiler og i et andet kørselsmønster, end det de selv kører til dagligt.

Mobil e-læring skaber et fleksibelt læringsrum ved, at:

- Det åbner op for at chaufføren kan lære, når han har tid og lyst, og hvis han er i tvivl kan gense lektionerne og ved behov få sparring af kørelærer.
- Det tager udgangspunkt i chaufførens egen motivation og daglige kørsel.

- Den mere tilbageholdende chauffør i gruppen får bedre mulighed for at få stillet spørgsmål, som han ellers ikke ville have gjort i en klaseundervisning i forbindelse med afholdelse af et traditionelt AMU-kursus.
- Chaufføren kan ringe eller skrive til læreren og få svar på spørgsmål om bestemte detaljer.
- Chaufførerne bliver mere aktive i deres egen læringsproces.

Mobil e-læring i en kendt kontekst

En af årsagerne til at kurset har været vellykket, skyldes at chaufførerne i kurset har brugt deres egne lastbiler og mobiltelefoner, så der har været en direkte vej til praksis, da chaufføren ikke har skullet sætte sig ind i en ny mobiltelefon eller fremmed lastbil.

Læringen har fundet sted i kendte omgivelser, som dermed har betydet en frigivelse af læringsressourcer, hvor chaufføren muligvis har fundet ud af nye funktioner i mobiltelefonen, men har arbejdet ud fra kendt materiel.

Optagelserne til lektioner er sket i nærmiljøet, og flere chauffører har brugt de konkrete lektioners vejstrækninger til at øve at køre energirigtigt, da der i lektionerne er en nøje verbal- og visuel instruktion til de køretekniske tips.

Torben Iversen: "Som sagt oplever vi, at den valgte læringsstil og undervisningsmaterialet har fungeret godt. Det, som har været overraskende, har været de tekniske vanskeligheder i forbindelse med at hente videofiler fra nettet, hvilke dog blev løst til chaufførernes tilfredshed".

Efterspørgsel til e-læringskurset i energirigtig kørsel

Mobil e-læring er ikke en kendt og udbredt kursusform inden for transportbranchen, hvorfor der ligger et formidlingsarbejde med at øge kendskabet til kursusformen og metoden.

At lade sine chauffører deltage på et kursus i energirigtig kørsel over en måned kan virke som en uoverskuelig størrelse for en vognmand, når man har en travl hverdag og har brug for alle hænder. Derfor har kurset umiddelbart ikke virket videre interessant for vognmændene. Der ligger et stort formidlingsarbejde i at fortælle, hvordan kurset er

tilrettelagt som en del af chaufførens arbejdsdag, og at der samtidig er en økonomisk gevinst ved at lære chaufførerne at køre miljørigtigt.

Karsten Troelsen: ”Det er vores erfaring, at det har været svært at få vognmændene i tale, og at det kræver et formidlingsarbejde at få vognmændene til at se perspektiverne ved det mobile e-læringsinitiativ i økonomirigtig kørsel”.

Lastbilchauffør Hans Christian Rasmussen står foran sin Mercedes-Benz. Han har gennemført kurset, i energirigtig kørsel og sparer i dag 10 % i brændstofforbrug.

Ifølge Karsten Troelsen er det personen bag maskinen, som vi skal holdningsbearbejde, og det handler i høj grad om kommunikation mellem underviser og deltager.

Det kræver køreteknisk viden at kunne udnytte lastbilens fulde potentiale.

Fremtidens undervisning via mobiltelefonen

Underviserne bag e-læringsinitiativet tror på, at mobilen bliver et vigtigt læringsredskab i fremtiden, og de forestiller sig, at store dele af uddannelsessektoren bliver visualiseret og tilgængelig via nettet, hvor eleven/kursisten kan hente lektioner eller instruktioner fra nettet via mobiltelefonen. Ved tvivlsspørgsmål kan eleven/kursisten få tilsendt en instruktion eller få sparring/vejledning direkte af en underviser i forbindelse med løsning af en opgave i praksis.

Et helt andet eksempel fra skolens øvrige kursusudbud kunne være en tømrerlærling, som er blevet i tvivl om, hvordan han skal løse en praktisk opgave ved en tagkonstruktion og via mobiltelefon kan hente den relevante undervisningslektion, for at kunne gennemføre den konkrete arbejdsopgave.

Torben Iversen: ”Vi fra VIA University College er meget interesseret i at arbejde med udviklingen og igangsætte kurset med e-læring. Vi arbejder visionært med at videre udvikle fremtidens uddannelsesstilbud, hvorfor vi støtter op omkring udvikling af e-læringskurser”.

Hvis du vil vide mere om e-læringsinitiativet, kan du kontakte:

Torben Iversen
VIA University College
CM Østergaardsvej 4
8700 Horsens
tlf. 60 100 118
tiv@viauc.dk